

واشننگتن پوست:

شیرخان فرنود مالک کابل بانک سرمایه داری رشوه گستر و فساد پرور را در افغانستان می پروراند

نوشته آندرو هگنز از بخش گزارشات خارجی واشنگتن پوست
برگردانی به دری از داکتر حمید سیماب

کابل، دوشنبه ۲۲ فیروری ۲۰۱۰

بزرگترین بانک خصوصی افغانستان که توسط کسی بنیاد گذاشته شده که یگانه قمارباز «پوکر» این کشور اسلامی در سطح جهانی می باشد تابستان گذشته پنجمین سال کار و بار خود را با راه انداختن لاتری برای حساب داران خود در سالون عروسی «کاخ پاریس» در کابل جشن گرفت. جایزه های لاتری توزیع شده توسط رئیس کابل بانک شامل نه دربند اپارتمان در پایتخت افغانستان و جوایز نقدی به مبلغ مجموعی اضافه از یک میلیون دالر بود. کابل بانک با کوس و کرنا توزیع این جوایز را بزرگترین توزیع در نوع خود در آسیای میانه اعلام کرد.

اما آنچه کمتر کوس و کرنا می بصد در آمد حاتم بخشی جوایز بس بزرگتر از جانب سردمدار کابل بانک به نخبگان حاکم مورد حمایت ایالات متحده آمریکا در افغانستان می باشد. این لک بخشی ها شامل

قرضه های چند میلیون دالری به اعضای خانواده آقای کرزی، اعضای حکومت و طرفدارانش جهت خریداری ویلاها و خانه های تجملی در دویی می باشد. مناسبات نزدیک میان کابل بانک و حلقه چنبر زده بر گرد آقای کرزی بازتاب دهنده سیمای شاخص نظام بی بنیاد و لرزان رویکار آمده پس از براندازی طالبان در افغانستان است که واشنگتن روی آن اضافه از ۴۰ میلیارد دالر سرمایه گذاری کرده و زندگی اضافه از ۹۰۰ عضو خدمات حکومتی خود را در پای آن قربان کرده است، یعنی سیمای شاخص یک سرمایه داری رشوه ده و فساد پرور که احباب رشته دار سیاسی را غرق ثروت و نعمت ساخته و به مردم افغانستان بیم و دلسردی و نومیدی به ارمغان آورده است.

وقتی طی مصاحبه بی از شیرخان فرنود مؤسس و رئیس کابل بانک در مورد خریداری املاک در دویی پرسیده شد و اینکه چرا بر اساس اسناد ریاست ملکیت های ارضی این کشور امیرنشین خلیج فارس ملکیت اکثر این ویلاها و خانه های تجملی بنام خودش ثبت شده اند، وی اظهار داشت: «می دانم که آنچه می کنم درست نیست، چیزی نیست که باید بکنم، لکن اینجا افغانستان است. این اشخاص نمی خواهند نام های شان فاش شود.»

قوانین جاری افغانستان قرضه دهی مخفی به وام گیرندگان در خارج کشور را منع کرده و حساب دهی مستند همه معاملات پولی را التزام می کنند اما دست اندرکاران قرضه های دویی بشمول مالکین کابل بانک اظهار می دارند که سرانجام شدن مبالغ گنده و دل شیرین کن پول نقد ازین سو به آنسو و از آنسو به اینسو در متن مناسبات عمیقاً سنتی که بیشتر مبتنی بر رشته ها و پیوندهاست تا بر قوانین و ضابطه ها نه غیر مجاز پنداشته می شود و نه غیر معمول. نقش شگرف کابل بانک و مالکین بی هنجار آن پیش ازین گزارش نشده بود. گزارش حاضر بر وثیقه های ثبت ملکیت ارضی، اسناد عامه و مصاحبه هایی که در کابل، دویی، ابوظبی و مسکو انجام شده اند مستند می باشد.

اکثر اشخاص ذیدخل زحمات زیادی را متقبل شده اند تا بهره هایی را که از کابل بانک یا از حاتم بخشی های مالکین آن برده اند در پرده استتار نگهدارند. به گونه مثال برادر بزرگ آقای کرزی و معاون سابقش هردو ویلاهایی در دویی دارند که زیر نام آقای فرنود ثبت می باشند. مدیران عامل کابل بانک می گویند که سوابق اعطای قرضه برای این یا سایر معاملات دویی که قسماً توسط شیرخان فرنود تمویل گردیده اند در دفترچه های حسابداری آن بانک وجود ندارند. این معاملات شامل خریداری خانه های تجملی توسط پسرکاکای کرزی و برادر

محمد قسیم فهیم معاون اول کنونی رئیس جمهور یعنی جنگ سالار مخوفی که در براندازی طالبان در سال ۲۰۰۱ در همکاری تنگاتنگ با نیروهای ایلات متحده قرار داشت، می باشند.

معاملات خارج از ثبت و ضبط ورقه بیلانس بانکداران افغانی در زمانی که واشنگتن فشار نظامی بر طالبان را افزایش می دهد خطر بی موازنگی مالی را در پی دارد که می تواند پیشرفت در میدان جنگ را خنثی و باطل سازد. کمتر از ۵ در صد افغانان حساب بانکی دارند و در میان کسانی که حساب بانکی دارند سربازان و افراد خاندنوی (پولیس) شاملند که معاشات خود را از طریق کابل بانک حاصل می کنند. یک مامور ایالات متحده که امور مالی افغانستان را دیده بانی می کند به شرط افشا نشدن نامش به سبب نداشتن صلاحیت و اجازه اظهار نظر به رسانه ها اظهار داشت که ظاهراً بانک های افغانی پول فراوان در اختیار دارند اما در صورت بروز بحران مالی کسانی که پول شان در بانک است «بیاله چای هیل دار در دست منتظر نوبت» نخواهند ایستاد بلکه «کلاشنیکوف ها را روی دست خواهند گرفت».

مدیران عامل کابل بانک در مصاحبه های جداگانه بی توضیحات متفاوتی از کارروایی های کابل بانک و خریداران خانه در دویی ارائه دادند. آقای فرنود رئیس ۴۶ ساله کابل بانک که جایزه ۱۲۰۰۰۰ دلاری را در مسابقات جهانی سال ۲۰۰۸ قمار «پوکر» اروپا که در یک کازینو (قمارخانه) لندن دایر شده بود ربود و ذهنش با رسایی به مسایل حسابی و پولی می رسد و سر زنده و با سر و صدا صحبت می کند گفت «اینان اخذ کنندگان قرضه اند و در کابل بانک حساب دارند.» اما راجا گوپالاکریشنان سرمفتش حسابی کابل بانک اصرار داشت که پول های قرضه مستقیماً از کابل بانک داده نشده اند. وی منشأ این پول ها را از شعبات جداگانه ولی وابسته به کابل بانک، بخصوص از یک نمایندگی انتقال پول بنام «تبادل اسعار شاهین» وانمود کرد که مالک آن آقای فرنود است، به ریاست یکی از ۱۶ سهامدار کابل بانک فعالیت دارد و دفتر مرکزی آن در ساختمان مقر کابل بانک می باشد. این مفتش حسابات اظهار داشت که به عقیده فرنود بانک و این همه نمایندگی های جداگانه با نام های جدا جدا همه «محتوی یک دیگ بزرگ» اند لکن همه از نظر حقوقی به یقین از هم جدا و علیحده می باشند.

اقتصاد طراز نوین

از یک نظر کابل بانک نماد این است که افغانستان از سال ۲۰۰۱ بدینسو، از زمانی که هیچیک بانک خصوصی و هیچ اقتصادی که به تعریف بیارزد در کشور وجود نداشت تا به امروز تا چه اندازه تغییر نموده است. کابل بانک در کشور بیشتر از ۶۰ شعبه محلی باز کرده است و اخیراً اعلام داشت که در آستانه افتتاح ۲۵۰ شعبه محلی دیگر می باشد و ادعا دارد که بیش از یک میلیارد دلار از بیش از یک میلیون مشتری افغانی سپرده پولی دارد. رونق کار و بار کابل بانک از آنست که باوجود آنکه افغانستان کشور بس مستمند است از برکت سرازیر شدن مقادیر هنگفت کمک خارجی، عایدات حاصله از افیون و اقتصاد رسمی ایکه علی رغم همه نابسامانی ها ۱۵ در صد در سال رشد می کند، لبریز از پول نقد می باشد. بیشترین بخش این پول قسمی بگونه منفعت مجاز و قسمی از طریق حق گیری ها و رسد ستانی ها و زد و بندهایی که نخبگان سیاسی، امنیتی و بازرگانی این کشور را بهم می تند بدست یک اقلیت خیلی کوچک افتاده است. نتیجه آنست که مؤسسات مالی درین کشور در پهلوی اینک که به میل واشنگتن میخ و لنگر نظام بازار آزاد گردیده اند همزمان کیسه خلیفه و گولک مالکین و اختیارداران و دوستان سیاسی شان می باشند. بگونه مثال کابل بانک مصارف خط هوایی پول سوز و در حال ضرری را تمویل می کند که روزانه سه بار میان کابل و دویی پرواز می نماید و مالک آن آقای فرنود و دوستان سهامدار او در کابل بانک می باشند. مدیران عامل کابل بانک در تمویل کارزار دغا آگین انتخاب مجدد کرسی به ریاست جمهوری در سال گذشته سهم گرفتند و محمود کرسی برادر بزرگ رئیس جمهور و حسین^۱ فهیم برادر معاون منتخب کاندید رئیس جمهور هردو قسمی در مالکیت کابل بانک سهیم اند. فرنود که اکنون بیشتر وقت خود را در دویی می گذراند اظهار داشت که می خواهد به گونه «نورمال» به کار و بار و «بزنس» بپردازد و بخاطر ارتباطات رسمی ایکه دارد از هیچ گونه امتیاز و عنایتی برخوردار نیست. وی گفت که ثبت اسناد ملکیت جای داده ها به نام خودش بدان معنی است که پول کابل بانک باوجود رکود در بازار املاک و جایداد دویی مصنون و در عاقبت می باشد و در صورتی که وام گیرندگان به کمبود پول نقد مواجه شوند به آسانی استرداد ملکیت صورت گرفته می تواند.

^۱ این نام در اصل گزارش واشنگتن پوست به شکل Haseen Fahim آمده است که باید اشتباه باشد. نام برادر جناب «مارشال صاحب» را نمی دانم تا صورت درست آنرا می آوردم بنابراین آنگونه که نوشته شده است برگردانی شد - مترجم

بررسی اسناد املاک دویی و مصاحبه ها با مدیران عامل کنونی و پیشین کابل بانک نشان دهنده آنست که فرنود و شرکای بانکی اش کم از کم ۱۵۰ میلیون دالر در املاک ارضی دویی سرمایه گذاری نموده اند. بیشتر املاک آنها در «نخل جمیره» یا جزیره مصنوعی ایست که به شکل خرمائینی افتاده است و ارزانترین خانه در آنجا بیش از دو میلیون دالر قیمت دارد. میرویس عزیززی که در گذشته شریک کار و بار فرنود بود و اکنون با وی فاصله گرفته و بانک رقیب عزیززی بانک را تأسیس کرده است نیز در بازار املاک ارضی دویی با فرجام ازین هم مبهم تر و نامطمئن تر پول سرازیر نموده است.

شرکت سرمایه گذاری عزیززی در دویی که میرویس عزیززی در رأس آن قرار دارد در نمره های زمین «نخل جیل علی» که کار ساختمان آن به کندی و سکتگی مواجه شده است به گونه هنگفت سرمایه گذاری نموده است. عزیززی به درخواست انجام مصاحبه پاسخ نداد. پسرش فرهاد اظهار داشت که پدرش فرصت مصاحبه ندارد.

مسئولیت نظارت بر بانک های خصوصی و واریسی و ممانعت از سفته بازی در جایداد و املاک ارضی خارجی به عهده بانک مرکزی افغانستان (دافغانستان بانک) می باشد. ایالات متحده میلیون ها دالر را در تلاش برای روی پا نگهداشتن بانک مرکزی افغانستان به مصرف رسانده است اما مامورین امریکایی و افغانی می گویند که بانک مرکزی افغانستان با وجود آنکه بگونه فزاینده در حال مسلکی شدن است فاقد ضرب شصت سیاسی می باشد. عبدالقادر فطرت رئیس بانک مرکزی افغانستان گفت که کارمندان وی آنچه را که وی «شایعات» پیرامون معاملات جایداد در دویی خواند «با جدیت و قاطعیت تحقیق نموده اند» لکن «متأسفانه تاکنون چیزی دریافت نکرده اند». فطرت که در گذشته در واشگتن زندگی می کرد ماه گذشته هیئتی از بازرسان را منحیث بخشی از تفتیش های منظم از حسابات بانکی به کابل بانک فرستاد. وی اذعان داشت که «قروض افغانی را راستیابی کردن خیلی دشوار است» چون «نمی دانیم که چه از کی است؟»

دانستن اینکه چرا چنین است را معاملات داد و ستد کابل بانک با محمود کرزی برادر رئیس جمهور کمک می کند. محمود کرزی که در بالتیمور امریکا یک رستوران افغانی دارد ابتدا در مصاحبه بی گفت که وی یک کاخ ۵,۵ میلیون دالری را در نخل جمیره، جایی که اکنون با خانواده خود زندگی می کند، به کرایه گرفته است. وی بعدتر در مصاحبه دیگری اظهار داشت که با کابل بانک یک توافق غیر رسمی قرضه خانه دارد و ماهانه از بابت آن ۷۰۰۰ دالر تکتانه (سود) می پردازد. محمود کرزی که اسناد ملکیت خانه اش به نام فرنود است اظهار داشت «وضعیت عجیبی است. درک آن بخاطری مشکل است که طریقه معمول معامله و بزنیس چنین نیست.» وی همچنین گفت که با ۵,۵ میلیون دالری که از کابل بانک وام گرفته است ۷,۴ درصد سهم در آن بانک را خریده است ولی گویا لاکریشن سرمفتش بانک می گوید که اسناد بانک هیچگونه قرضه بی را به برادر رئیس جمهور نشان نمی دهد.

ویلائی دیگری در نخل جمیره بنام فرنود ثبت است که احمد ضیا مسعود که از سال ۲۰۰۴ تا نوامبر سال گذشته معاون اول رئیس جمهور افغانستان بود در آن با خانواده خود زندگی می کند. اسناد ملکیت نشان می دهند که این کاخ ابتدا به مبلغ ۲,۳ میلیون دالر در ماه دسمبر ۲۰۰۷ بنام خانم مسعود خریداری گردید ولی بعدتر مالکیت رسمی آن بنام فرنود تجدید ثبت گردید. احمد ضیا مسعود که برادر احمد شاه مسعود رهبر نامدار جنگ های چریکی ضد شوروی می باشد اظهار داشت که مالک خانه همواره فرنود بوده است و فرنود «بخاطری که دوست نزدیکم است» به خانواده اش (خانواده احمد ولی مسعود) اجازه داده است در دو سال گذشته بدون پرداخت کرایه در آن خانه بسر برند، و اضافه کرد «ما باهم فوتبال بازی می کردیم. ما باهم شترنج بازی می کردیم.» و اما فرنود اظهار داشت که گرچه ویلا «بنام من است» «در واقعیت امر» به مسعود تعلق دارد.

حسین فهیم برادر معاون اول کنونی رئیس جمهور افغانستان بهره مند دیگر نیست که ازین خوان نعمت و لک بخشی کابل بانک فیض ها برده است. وی از فرنود پول گرفت تا بتواند ویلای ۶ ملیون دالری را که خلاف معمول بنام خودش ثبت است خریداری نماید. وی ازین بانک که خود قسماً مالک آن می باشد ملیون ها دالر دیگر را وام گرفت تا کمپنی هایی را که در افغانستان در ملکیت دارد تمویل نماید.

خلیل الله فیروزی^۲ که منحصیث رئیس اجرایی در رأس فعالیت های روزمره کابل بانک قرار دارد در مصاحبه بی در دفتر مرکزی بانک مذکور اظهار داشت که نمی داند چه مقدار پول بانک راه خود را به دویی باز کرده است. اگر خویشاوندان کرزی و دیگران «در دویی یا آلمان یا امریکا خانه می خزند این کار خود آنهاست.» وی اضافه کرد که کابل بانک «برای دویی مستقیماً قرضه نمی دهد». فیروزی که در گذشته بازرگان جواهر و سنگ های قیمتی بود گفت که امور کابل بانک فوق العاده روبراه است، سودآور است و در حدود ۴۰۰ ملیون دالر سرمایه نقد و آماده نقد شدن دارد که در بانک مرکزی افغانستان به ودیعه سپرده شده است. وی اظهار داشت که کابل بانک آنقدر لبالب از پول است که مقر جدید ۳۰ ملیون دالری متشکل از برج های شیشه بی درخشنده ضد گلوله را در دست ساختمان دارد. این بانک همچنین ملیون های دالر را صرف استخدام محافظین مسلح از شرکتی بنام «خدمات امنیتی خراسان» نموده است که بر اساس اسناد ثبت شرکت در گذشته زیر اداره فیروزی قرار داشت و اکنون برادرش امور آنرا به پیش می برد.

ریشه های کابل بانک به اتحاد شوروی فقید می رسد. فیروزی و فرنود هر دو در اتحاد شوروی تحصیل کردند و کار و بار سود و سودا و بزنس خود را پس از آنکه اتحاد شوروی در سال ۱۹۷۹ بر افغانستان تجاوز کرد آغاز نمودند. فرنود هنگامی که در مسکو می زیست اداره موفق کار و بار «حواله» یعنی انتقال پول میان روسیه و کابل را راه اندازی کرد. اسناد محاکماتی روسی نشان می دهند که ده تن از کارمندان زیر دست فرنود در سال ۱۹۹۸ دستگیر و بعد تر به جرم فعالیت های غیر مجاز بانکی محکوم گردیدند. فرنود از ترس مواخذه و دستگیری در روسیه و نیز از بیم حکومت طالبان در افغانستان محراق توجه و فعالیت بازرگانی خود را به دویی انتقال داد. وی در سال ۲۰۰۴ یعنی سه سال پس از سقوط رژیم طالبان در افغانستان جواز افتتاح کابل بانک را بدست آورد. اداره «تبادلۀ اسعار شاهین» یا دستگاه حواله پولی وی که در دویی ثبت بود دفتر خود را به طبقه بالایی کابل بانک انتقال داد و به انتقال پول مشتریان بانک آغاز نمود. به گفته سر مفتش حسابی بانک، اداره «تبادلۀ اسعار شاهین» سال گذشته بین ۲۵۰ تا ۳۰۰ ملیون دالر را از افغانستان به دویی انتقال داده است.

کابل بانک آهسته آهسته به پذیرش سهامداران جدید با رشته بافته های سیاسی آغاز کرد. درین میان یکی هم محمود کرزی برادر رئیس جمهور و دیگری فهیم برادر معاون رئیس جمهور بود که سهم خود را بنام پسر نوجوان خود به ثبت رساند. فهیم اظهار داشت که دوتا از شرکت های مربوط به وی مبلغ ۷۰ ملیون دالر از کابل بانک استقراض نموده اند. وی گفت که وام گیری و وام دهی خودی های محرم راز ناگزیر چه که در افغانستان حتی خواستنی و پسندیده نیز است چون در عدم موجودیت یک سیستم حقوقی پابرجا کار و بار سود و سودا نه بر محور قراردادهای رسمی بلکه بر محور باور و اعتماد می چرخد. وی اظهار داشت «افغانستان امریکا یا اروپا نیست. افغانستان از صفر آغاز کرده است.»

کار و بار فهیم از برکت بدست آوردن قراردادهای از پروژه های تمویل شده با پول خارجی، از آنجمله ساختمان الحاقیه جدید سفارت امریکا در کابل و ساختمان های مختلف مراکز سی ای ای در سراسر کشور گل کرده است. در جمله ساختمان های اخیرالذکر یکی هم پایگاه دور افتاده بی در خوست است که در آنجا اخیراً در ماه دسمبر هفت نفر امریکایی در یک حمله انتحاری توسط یک جهادی اردنی کشته شدند. به گفته فهیم «من فرصت های خوبی برای کسب منفعت دارم.»

«چون اسپان وحشی»

کابل بانک همچنان به کار و بار خط هوایی و شرکت هواپیمایی دست یازیده و به خط هوایی پامیر که شرکت انتقالاتی هوایی متعلق به فرنود، فیروزی و فهیم می باشد قرضه داده است. شرکت هوایی پامیر ۴۶ ملیون دالر را صرف خریداری چار فروند هواپیمای مستعمل بوئینگ ۷۳۷-۴۰۰ کرد و هاشم کرزی پسر کاکای رئیس جمهور را که قبلاً باشنده سلور سپرنگ امریکا بود بحیث «مشاور ارشد» استخدام نمود. فرنود اظهار داشت که وی «کمی

^۲ در اصل Fruzi نوشته شده است - مترجم

معاملات جایداد و املاک ارضی افغان ها در دویی با کرزی می خورند

شرکت هایی که مالک آنها مؤسس کابل بانک، بزرگترین بانک خصوصی و کارگزار افغانستان

می باشد خریداری چندین جایداد را در دویی برای اشخاص وابسته به

حامد کرزی رئیس جمهور افغانستان تمویل نموده اند

